5-9 Haziran 2000 tarihleri arasında NewYork'ta gerçekleştirilen "Kadın 2000: 21.Yüzyıl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış" (PEKİN+5) BAŞLIKLI Birleşmiş Milletler Genel Kurul Özel Oturumunun hazırlık dönemi ve sonuçları hakkında bilgi notu

1. DÜNYA KADINLARININ EŞİT HAKLAR VE EŞİT OLANAKLAR ELDE ETME MÜCADELESİNİN KISA TARİHÇESİ

Kadınların statüsünü yükseltmek üzere sürdürülen mücadeleler, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey çatısı altında 1946 yılında oluşturulan Kadının Statüsü Komisyonu'nun öncülüğünde farklı bir önem ve resmiyet kazanmıştır. Kadının Statüsü Komisyonu, Birleşmiş Milletler tarafından 1948 yılında ülkelerin onayına sunulan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin cinsiyet ayrımı gözetmeksizin kaleme alınmasına da önemli katkıda bulunmuştur.

1.1. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BİRİNCİ DÜNYA KADIN KONFERANSI

Birleşmiş Milletler tarafından 1975 yılında, Mexico City'de Birinci Dünya Kadın Konferansı düzenlenmiş, bunu takiben Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1975-1985 yılları arasındaki dönem Kadın On Yılı olarak ilan edilmiştir. "Eşitlik, Kalkınma ve Barış" hedeflerine ulaşmayı amaçlayan Kadın On Yılının ana teması "İstihdam, Sağlık ve Eğitim" olarak belirlenmiştir. Meksika Konferansı ve Kadın On Yılı bağlamında yapılan uluslararası ve ulusal çalışmalar sonucunda 127 ülkede eşitlik mekanizmaları kurulmuş Birleşmiş Milletler bünyesinde de Kadının İlerlemesi için Araştırma ve Eğitim Enstitüsü (INSTRAW) BM Kadın İçin Kalkınma Fonu (UNIFEM) oluşturulmuştur. Kadın konusunda da yaklaşım değişikliği yine bu çalışmalar sonucunda gerçekleşmiş, kadın artık destek ve yardımın nesnesi değil, kalkınmanın temel ve eşit öznesi olarak algılanmaya başlamıştır.

1.2. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İKİNCİ DÜNYA KADIN KONFERANSI

On yıllık dönemin ilk yarısındaki gelişmeleri gözden geçirmek için 1980 yılında Kopenhag'da İkinci Dünya Kadın Konferansı düzenlenmiştir. Burada kadınların durumunun iyileştirilmesi için alınacak önlemleri belirleyen "Hareket Planı" kabul edilmiştir.

İkinci Dünya Kadın Konferansının ardından 1979 yılında Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) Genel Kurul tarafından kabul edilmiş ve 1980 yılında üye ülkelerin imzasına açılmıştır. CEDAW Sözleşmesi, BM sisteminde Çocuk Hakları Sözleşmesinden sonra en geniş katılımlı sözleşme olma özelliğini taşımaktadır ve aralarında Türkiye'nin de bulunduğu yaklaşık 165 ülke tarafından imzalanmıştır.

11 Haziran 1985 tarih ve 3232 sayılı "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesine (CEDAW) Katılımın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun" 1 Temmuz 1985 tarih ve 85/9722 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanmış, 14 Ekim 1985 tarih 18898 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 19 Ocak 1986 tarihinde yürürlüğe girmiştir ve Türkiye, CEDAW Sözleşmesine taraf devletlerden birisi olmuştur.

1.3 BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÜÇÜNCÜ DÜNYA KADIN KONFERANSI

15-26 Temmuz 1985 tarihlerinde Nairobi'de Kadın İçin Eşitlik, Kalkınma ve Barış konularında Birleşmiş Milletler Kadın On Yılının Başarılarının Gözden Geçirilmesi ve Değerlendirilmesi konusunda Üçüncü Dünya Konferansı gerçekleştirilmiş ve 157 ülkenin resmen temsil edildiği, pek çok hükümetlerarası organizasyon ve kuruluşun katıldığı Konferansta "Kadının İlerlemesi İçin Nairobi İleriye Yönelik Stratejileri" kabul edilmiştir. Üçüncü Dünya Kadın Konferansı kararları bağlamında alınacak önlemler üç kategoride toplanmıştır; kurucu ve yasal adımlar, sosyal katılımda eşitlik, siyasi katılım ve kara almada eşitlik.

1993 yılında ise Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konferansında benimsenen, kadın haklarının evrensel insan haklarının ayrılamaz,bölünemez, devredilemez bir parçası olduğunun resmi kabulü Nairobi sonrasındaki dönemin en önemli gelişmelerinden biri olmuştur

1.4. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER DÖRDÜNCÜ DÜNYA KADIN KONFERANSI

4-15 Eylül 1995 tarihlerinde Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey'in kararıyla Pekin'de bir 'taahhütler konferansı' olarak planlanan Dördüncü Dünya Kadın Konferansı gerçekleştirilmiştir. 189 ülke temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen Konferansın sonucunda Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu isimli iki belge kabul edilmiştir. Türkiye, her iki belgeyi de hiçbir çekince koymadan kabul etmiştir. Pekin Deklarasyonu, hükümetleri kadının güçlenmesi ve ilerlemesi, kadın-erkek eşitliğinin geliştirilmesi ve toplumsal cinsiyet perspektifinin ana politika ve programlara yerleştirilmesi konularında yükümlü kılmakta ve Eylem Platformunun hayata geçirilmesini öngörmektedir. Eylem Platformu ise, kadının güçlendirilmesinin gündemi olarak tanımlanmaktadır. Eylem Platformu kadının özel ve kamusal alana tam ve eşit katılımı önündeki engellerin kadınların ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi karar alma pozisyonlarında ve mekanizmalarında yer almaları yoluyla ortadan kaldırılabileceğini ifade etmektedir.

Eylem Platformunun uygulanması ve izlenmesinde temel görev hükümetlere verilmiştir ve Platform uyarınca bu görev Birleşmiş Milletler kuruluşları, bölgesel ve uluslararası kuruluşlar, gönüllü kuruluşlar ile sivil toplumun tüm katılımcılarının işbirliği ile yerine getirilecektir.

Dördüncü Dünya Kadın Konferansında, Türkiye'nin 2000 yılına kadar çözüm bulmayı taahhüt ettiği dört temel sorun alanı;

-CEDAW Sözleşmesine konulan temel çekincelerin kaldırılması 2

-Zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılması3

-2000 yılına kadar kadın okumaz yazmazlığının ortadan kaldırılması4

-Anne ve çocuk ölüm oranının %50 oranında azaltılması5

PEKİN+5 BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL KURUL ÖZEL OTURUMU

Dördüncü Dünya Kadın Konferansından bu yana meydana gelen gelişmeleri değerlendirmek ve yeni eylem ve girişimleri belirlemek amacıyla Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından bir Özel Oturum yapılması kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede, 5-9 Haziran 2000 tarihleri arasında NewYork'ta "Kadın 2000: 21.Yüzyıl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış" konulu Birleşmiş Milletler Genel Kurul Özel Oturumu gerçekleştirilmiştir. Türkiye Özel Oturuma; Kadın, Aile ve Sosyal Hizmetlerden Sorumlu Devlet Bakanı Hasan GEMİCİ'nin başkanlığında, Parlamento'da grubu bulunan siyasi partilerden 5 kadın parlamenter, Parlamentolararası Birlik (PAB) toplantılarına katılmak üzere New York'ta bulunan 5 parlamenter, bürokratlar, akademisyenler, gönüllü kadın kuruluşlarının kendi aralarından seçtikleri 4 temsilci, Birleşmiş Milletler Nezdinde Türkiye Daimi Temsilcisi ve Daimi Temsilcilik yetkililerinden oluşan 23 kişilik bir Resmi Heyetle katılmıştır. (EKI) Resmi Heyetin yanı sıra, Özel Oturum kapsamında gerçekleştirilen sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına gönüllü kadın kuruluşlarından 16 temsilci katılmıştır. 6 Haziran 2000 tarihli oturumda Devlet Bakanı Hasan GEMİCİ heyet başkanı olarak Türkiye adına bir konuşma yapmıştır.(EKII)

İlk verilere göre, Birleşmiş Milletler Genel Kurul Özel Oturumu'na 188 ülke ve bu ülkelerden toplam 1500 sivil toplum kuruluşundan 3000 temsilcinin katıldığı bildirilmiştir. Özel Oturuma resmi delegasyonlar ve sivil toplum örgütlerinden toplam 10000 kişi katılmıştır. Birleşmiş Milletler Özel Oturumu süresince, BM kuruluşları ve bazı sivil toplum örgütleri BM binasında 70 adet panel, seminer, sempozyum ve benzeri ve BM binası dışında ise çok sayıda etkinlik düzenlemişlerdir. Özel Oturum sonucunda Siyasi Deklarasyon (Political Declaration) ve Sonuç Belgesi (Outcome Document) kabul edilmiştir.

2.1. SİYASİ DEKLARASYON

Hükümetler, 10 maddeden oluşan Siyasi Deklarasyonla, 1976-1985 yıllarının bir özeti niteliğinde olan Nairobi İleriye Dönük Stratejiler ile 1995 Pekin Deklarasyonu ve Pekin Eylem Planına konulan hedefler ve bu hedeflere bağlılıklarını, ayrıca Pekin Eylem Platformunda yer alan 12 kritik alanda verdikleri taahhütleri teyit etmişlerdir.

Siyasi Deklarasyonla,

Gelişmiş ülkelerin gayri safi milli hasılalarının % 0.7'sini resmi kalkınma yardımlarına (ODA) ayırmaları konusunda daha önce uluslararası platformalarda kabul edilmiş karar yinelendi,

Toplumsal cinsiyet eşitliği, kalkınma ve barış hedeflerine ulaşılmasında Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) tartışılmaz önemi,

Toplumsal cinsiyet eşitliği, kalkınma ve barış hedeflerine ulaşılmasında sivil toplum kuruluşlarının vazgeçilemez rolü,

Toplumsal cinsiyet eşitliği, kalkınma ve barış hedeflerine ulaşılmasında erkeğin rolü ve katkısının gerekliliği,

Toplumsal cinsiyet bakış açısının temel politika plan ve programlarına yerleştirilmesinin önemi,

vurgulandı; Kadının insan haklarının tanınması, korunması, geliştirilmesi için uygun ulusal ve uluslararası planda ortamın oluşturulması,

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ancak, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin ana plan, politikalara yerleştirilmesi ile mümkün kılınacağı, hususlarının altı çizildi;

2005 yılında yeniden bir değerlendirilmenin yapılması,

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için kalkınma ve barış temel hedefinin önümüzde durduğu,

ifade edildi. Sonuç Belgesinde6 ise Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planının tam olarak ve hızlı bir biçimde hayata geçirilmesini sağlayacak eylem ve girişimler yer almaktadır. NewYork'ta kabul edilen bu belgeler Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planının yerini alacak yeni belgeler olmayıp, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planının hızla hayata geçirilmesini sağlayacak rehber belgeler niteliğindedir.

2.2. SONUÇ BELGESİ

Sonuç Belgesi dört bölümden oluşmaktadır;

Birinci bölümde temel kavramlar,

İkinci bölümde 1995 den bu yana 12 kritik sorun alanında elde edilen kazanım ve karşılaşılan engeller,

Üçüncü bölümde 1995 yılından bu yana dünyada meydana gelen değişimlerin kadının yaşamına etkileri,

Dördüncü bölümde geleceğe yönelik eylem ve girişimler

yer almaktadır. Ana hatları ile belge, özel alan, kamusal alan ile ulusal ve uluslararası düzeyde kadının hayatını etkileyen siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmelerin değerlendirilip, karşılaşılan sorunları ortadan kaldıracak eylem ve girişimlerin tespiti ve çözüm önerilerini kapsamaktadır.

SONUÇ BELGESİNİN İKİNCİ BÖLÜMÜ (12 KRİTİK SORUN ALANI)

Sonuç Belgesinde 12 kritik alana ilişkin değerlendirmeler, kazanımlar ve karşılaşılan engeller bazında özetle şöyledir; KADIN VE YOKSULLUK

Bu sorun alanında, yoksulluğun toplumsal cinsiyet boyutu olduğu gerçeğinin yetkili makamlarca giderek artan bir şekilde kabulü, yoksulluğun ortadan kaldırılmasının temel şartlarından birinin kadın erkek eşitliğinin sağlanması olduğuna ilişkin görüşün giderek daha çok taraftar toplaması, küçük girişimcilik projelerinin yaygınlaştırılması, politika tasarımlarında reisi kadın olan hanelerin özel ihtiyaçlarının göz önüne alınmaya başlanması gibi kazanımlar sağlanmıştır. Dahası, yoksulluğun ortadan kaldırılmasında, ikili bir yaklaşım giderek artan bir şekilde benimsenmiştir. Bu yaklaşım istihdam artırıcı ve gelir getirici faaliyetlerin geliştirilmesi yanında kadına eğitim ve sağlık gibi temel sosyal hizmetlere erişim olanağının daha fazla tanınmasına ilişkin önlemleri öngörmektedir. Buna rağmen yoksulluk, ülkeler arasında ve ülkeler içinde gelir uçurumlarının artması, gelişmekte olan ülkelerin yüksek dış borçları ve yüksek askeri harcamaları, gelişmiş ülkelerin gayri-safi milli hasılalarından ayırmayı taahhüt ettikleri (yüzde 0.7) bölümleri resmi kalkınma yardımlarına tahsis etme konusundaki isteksizlikleri, ekonomik kararların alınmasında kadın ve erkekler arasındaki yetki paylaşımında eşitsizlik, ücretlendirilmeyen çalışma biçimlerinin cinslerarasında eşitsiz dağılımı, kadın girişimcilere yeterli teknolojik ve mali destekler verilememesi, toprak, kredi ve istihdam başta gelmek üzere sermayeye ulaşımı ve onun üzerindeki kontrol konusunda kadınlar ile erkekler arasında eşitsizliğin sürüyor oluşu, bazı zararlı gelenek ve görenekler yüzünden kadının ekonomik kapasitesini gerçekleştirememesi gibi sorunlar yoksulluğun ortadan kaldırılamamasına ve hatta derinleşmesine neden olmaya devam etmektedir.

KADIN VE EĞİTİM

Kadın erkek eşitliğinin sağlanması için kadının eğitilmesi gerekliliği konusundaki artan bilinçlenme ve buna bağlı kazanımlar, özel olarak korunmaya muhtaç kadın gruplarına yönelik alternatif eğitim ve formasyon (training) programlarındaki artışa rağmen, eğitim ve formasyon alanında güçlü bir siyasi iradenin var olmaması ve/veya eksikliği, kaynak yetersizliği, altyapı sorunları gibi nedenlerle hedeflere ulaşılması henüz başarılamamıştır. Diğer taraftan ders kitaplarındaki ayrımcı kalıplar, olumsuz kadın klişeleri, çocuk bakımının erkekler ve devletle bölüşülememesi ve bazı geleneksel tutum ve davranışlar hala kadının

eğitimi ve formasyon kazanımı önünde engel teşkil etmektedir. Bazı ülkelerde yapısal uyum politikalarının doğru formule edilememesi ve/veya uygulamasındaki aksaklıklar eğitim sektörü üzerine olumsuz sonuçlar yaratmıştır. Ayrıca, kadının yüksek öğrenim kurumlarına devam edebilmesi ile istihdam piyasası dinamikleri arasındaki yakın ilişkinin yeterince iyi anlaşılamaması da konuya daha çok önem verilmesi önünde engel oluşturmaya devam etmektedir.

KADIN VE SAĞLIK

Bu sorun alanında, kadın sağlığına tüm boyutları ile ve kadının hayatının tüm safhaları kapsamak üzere özel önem verilmesi gerektiğine ilişkin görüş politika yapıcılar ve planlamacılar tarafından giderek daha çok kabul görmeye başlamıştır. Kadının yaşam süresi bir çok ülkede artmış, aile planlaması ve korunma araçlarının kullanımı konusunda erkeğin sorumluğunun da bulunduğu kabul eden bakış açısı giderek daha çok taraftar toplamış, cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilinçlenme artmış olmasına rağmen, istenmeyen gebeliklerden kurtulma kürtajın7 sağlıklı ve ulaşılabilir olmasını yasaklayan yasal düzenlemelerin ayıklanması, kadının farklı ihtiyaçlarına cevap verecek bir sağlık sisteminin oluşturulması, bazı zararlı gelenek ve göreneklerin (kadın sünneti ve benzeri uygulamalar) ortadan kaldırılması temel sorun alanları olarak kalmıştır. Sağlığın kadının yaşamının tüm evrelerini kapsayacak şekilde geliştirilmesinin gerekliliği, cinsel sağlık ve üreme sağlığı dahil olmak üzere fiziksel ve zihinsel sağlığın, yetersiz kaynak, yasal olmayan kürtaj, kürtaj sonrası sağlık hizmetlerinin yokluğu, cinsel sağlık ve üreme sağlığının sadece kadının sorumluluğu olduğunun düşünülmesinin önüne geçilmesi gibi konularda gerekli önlemlerin alınması, koruyucu sağlık hizmetinin ihmal edilmemesi ve bu kapsamda üreme haklarının tam olarak gerçekleştirilmesi, sağlıklı şartlarda kürtaj için gerekli önlemlerin alınması metinde yer alan konulardır.

KADIN VE ŞİDDET

Kadınlara ve kız çocuklarına karşı şiddet ister kamusal alanda ister özel alanda gerçekleşsin kadının insan hakları ihlali olarak kabul görmektedir. Kadınlara ve kız çocuklarına karşı şiddetin devlet tarafından veya herhangi bir resmi kurum ve kuruluşu tarafından uygulanması durumu da kadınların ve kız çocuklarının insan hakları ihlali olarak kabul görmektedir. Dolayısıyla, şiddet ister özel alanda ister kamusal alanda gerçekleşsin bunu ortadan kaldırmaya yönelik pek çok yasal ve idari önlem alınmaktadır. Bu sorunu çözmek üzere, bazı ülkeler koruyucu yasal düzenlemeler geliştirmişlerdir. Şiddeti ortadan kaldırmak üzere çok disiplinli, kapsamlı programlar da geliştirilmiş bulunmaktadır. Tüm bunlara rağmen, kadın ve kız çocukları şiddete kurbanı olmaya devam etmektedirler. Şiddet uygulayanlara yönelik rehabilite programlarının eksikliği ve şiddet konusunda veri eksikliği, sosyo-kültürel değerler nedeniyle aile içindeki her tür şiddetin görünmez halde kalmaya devam etmesi, kadının fiziksel, psikolojik, cinsel şiddete maruz bırakmaktadır. Evlilik içi tecavüz, kız çocuklarının cinsel istismarı, başlık parasına bağlı ölümler, kız çocuklarının sünneti bu şiddet türü içinde sayılabilir. Ayrıca, küreselleşme ve yeni teknolojiler kadın ve kız çocuğu ticaretini artırmıştır.

KADIN VE SİLAHLI ÇATIŞMALAR

Son zamanlarda, silahlı çatışmaların kadın ve çocuklar üzerindeki yıkıcı etkisi konusunda uluslararası planda anlayış birliği sağlanmıştır. Silahlı çatışmalar ve diğer çatışmaların, işgallerin, terörizmin kadının ilerlemesi önündeki ana engellerden birisi olduğu kabul görmektedir. Silahlı çatışmalar reisi kadın olan hane halkı sayısını ve genelde yoksulluğu

özelde kadın yoksulluğunu artırmaktadır. Buna karşın, tecavüz, cinsel kölelik, zorla fahişelik yaptırma, zorla hamileliği sürdürme ve kısırlaştırma artık savaş suçu diğer bir deyişle insanlığa karşı suç sayılmaktadır. Dahası, silahlı çatışmaların çözümünde kadınların tam ve eşit olarak yer almasının önemi vurgulanmakta, ayrıca göçmen kadın sorunu yeni bir sorun alanı olarak kabul edilmekte ve insani yardımlarda kadının durumunun farklılığının göz önüne alınarak kadına özel insani yardımların öneminin altı çizilmektedir.

KADIN VE EKONOMİ

Son zamanlarda özellikle bazı ülkelerde kadın istihdamında önemli artışlar kaydedilmiş, kadınlara aile ve iş yaşamını uyumlaştırabilmeleri için çeşitli olanaklar sunulmuş, çocuk bakımı olanakları artırılmış olmasına rağmen, makro-ekonomik politikalarda toplumsal cinsiyet bakış açısı eksikliği giderilememiş, eşit değerdeki işe eşit ücret hedefine ulaşılamamış, işe alma ve yükselmede kadının hamileliği vb. faktörler ayrımcı uygulamalara dayanak teşkil etmeye devam etmiş, kadınların işyerinde cinsel taciz nesnesi olarak görülmesi sıklıkla karşılaşılan bir durum olmaktan çıkarılamamıştır. Dahası, kadınların miras ve mülkiyet hakkı bir çok ülkede ulusal yasalarda yer almamaktadır. Kadınların makro-ekonomik politikaların belirlenmesinde söz sahibi olamamaları bir sorun alanı olarak kalmış, sosyal güvenlikten yoksun kadınların sosyal güvenlik kapsamına alınması ve aile sorumluluklarının devlet ve erkeklerle paylaşımında önemli bir gelişme kaydedilememiştir. Kadının sosyal rolleri sonucunda ürettiği ücretsiz emeğinin ücretlendirilmesi de henüz başarılamamış hedefler arasında yer almaktadır.

KARAR ALMA MEKANİZMALARINDA KADIN

Ulusal ve uluslararası düzeylerde kadının temsil oranının düşük olması, yasalarla uygulamaların farklılığı, geleneksel roller nedeniyle kadınların karar alma mekanizmalarında eşit bir şekilde yer alamaması sorun alanları olmaya devam etmekte buna karşın, bir çok ülkede kurulan ulusal mekanizmalar ve karar alıcı pozisyonlardaki kadınların arasında gelişen işbirlikleri sürdürülmektedir. Kota uygulamaları ve diğer araçlarla olumlu ayrımcılık politikalarının geliştirilmesi ve gerçekleştirilmesi sonucunda bu alanda önemli aşamalar kaydedildiği belirtilmektedir. Karar alma mekanizmalarında yer alan kadınların sayısını artırmaya yönelik uluslararası, ulusal işbirlikleri ve sivil toplum örgütlerinin yadsınamaz katkıları ile kadınların karar alma mekanizmalarına tam ve eşit katılımı konusunda oldukça önemli bir mesafe kaydedilmiş olmasına rağmen, kadınların özellikle aile içindeki geleneksel rolleri, mali açıdan güçsüzlükleri karar alma mekanizmalarında yer almalarını engellemektedir.

ULUSAL MEKANİZMALAR

Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamanın bir aracı olarak kurulan ulusal mekanizmalar son zamanlarda giderek artan bir şekilde devlet örgütlenmesi içinde meşruiyet kazanmaktadır. Ayrıca, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin tüm plan ve politikalara yerleştirilmesi giderek daha çok kabul görmekte ve daha geniş uygulama alanı bulmaktadır. Bu mekanizmaların mali açıdan güçsüzlüklerine rağmen insan kaynaklarının geliştirilmesine ve cinsiyet ayrımlı veri toplanmasına katkıları yadsınamaz. Buna karşın, pek çok ülkede siyasi iradenin tam olarak tecelli edememesi ve insangücü ve mali kaynakların yetersizliği ulusal mekanizmaların güçlenmesi önünde temel engelleri oluşturmaya devam etmektedir. Bunun yanı sıra, bir çok ülkede, ulusal öncelikler arasında toplumsal cinsiyet eşitliğinin ilk sıraları alamaması, devlet yapılanmasında eşitlik konusunun hala marjinal bir konu olarak

algılanması, otorite zafiyeti, ve sivil toplum örgütleri ile güçlü bağların kurulamaması ulusal mekanizmaların güçlenmesini engelleyen faktörler olarak varlığını sürdürmektedir.

KADININ İNSAN HAKLARI

Son yıllarda evlilik, aile ilişkileri, her türlü şiddet, mülkiyet ve miras hakları, siyasi haklar ve çalışma haklarını düzenleyen yasalar başta gelmek üzere medeni yasalarda, ceza yasalarında, ve diğer yasalarda ayrımcılık içeren maddelerin ayıklanması doğrultusunda pek çok ülkede yasal reformların yapılması, ayrımcılık içeren yasa çıkarma yasağı, kadının insan haklarının tam olarak gerçekleştirmesini sağlayacak uygun ortamın yaratılması amacıyla oluşturulan politikalar, yine kadının insan haklarının tam olarak gerçekleştirmesini sağlayacak uygulama ve izleme mekanizmalarının kurulması veya varolanların güçlendirilmesi, yasal okuryazarlık kampanyaları ve bilinç yükseltme çalışmaları, CEDAW Sözleşmesine taraf olan ülkelerin sayısının 165'e ulaşması, ve bu Sözleşmeye ek İhtiyari Protokol'un ülkelerin imza ve onayına açılması (Mart 2000 tarihi itibariyle Protokolü 33 ülke imzalamış bulunmaktadır), Gönüllü kadın kuruluşlarının kadınların insan haklarının tanınması korunması ve geliştirilmesi doğrultusunda gösterdikleri çabalar, Uluslararası Ceza Mahkemesine temel teşkil eden Roma Anlaşmasının toplumsal cinsiyet perspektifi ile hazırlanması ve Birleşmiş Milletler bünyesinde İnsan Hakları Komitesi ve İnsan Hakları Yüksek Komiserliğinin yaptığı çalışmalar kadın ve kız çocuklarının insan hakları konusunda elde edilen kazanımların başlıcalarını oluşturmaktadır. Buna karşın ırkçılık , ırk ayrımcılığı, ve benzeri faktörler başta gelmek üzere her tür ayrımcılık kadının insan haklarını tam olarak kullanması önünde engel teşkil etmeye devam etmektedir. CEDAW Sözleşmesinin tüm ülkeler tarafından onaylanması hedefine ulaşılamamıştır. CEDAW Sözleşmesine ek Protokol'un tüm ülkeler tarafından kabulü ve onaylanmasının sağlanması gerekmektedir. Yasalar ve uygulamalar arasındaki farklılık hala eşitlik önündeki temel engellerden biridir. Yasal okur yazarlık oranı pek çok ülkede son derece düşüktür. Kadın ve kız çocuklarının üreme hakları hala tam olarak tanınmamaktadır. Çok sayıda kadın, ırk, dil, din, etnik köken, kültür, cinsel tercih, özürlülük, sosyo-ekonomik sınıf, göçmenlik, yerinden edilmiş ve sığınmacı statüleri nedeniyle ayrımcılığa uğramaktadır.

KADIN VE MEDYA

Yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde kadın iletişim ağlarının kurulmuş olması, iletişim ve bilişim teknolojilerinin gelişiminin kadınların bilişim ve iletişim olanaklarını artırması, kadınlar tarafından çok sayıda medya organı kurulmuş ve işletilmekte olması ve bu kuruluşların medyada pozitif kadın imajı yaratılmasına katkıda bulunmaları, bu çerçevede rehberlerin ve gönüllü moral kodlarının benimsenmesine rağmen, kadının medyada negatif ve onur kırıcı tanıtımı tam olarak engellenememektedir. Kadını aşağılayan ve şiddet unsurları içeren pornografik materyal hala sıkça kullanılmaktadır. Kadın klişeleri geçerliliğini sürdürmektedir. Yoksulluk, olanaksızlık, bilgisayar eğitiminden yoksunluk ve diğer nedenlerle kadınların internet'e ulaşımları sınırlı kalmaktadır.

KADIN VE ÇEVRE

Bazı ulusal çevre politikaları ve programlarına toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısının yerleştirilebilmiş olması, toplumsal cinsiyet eşitliği, yoksulluğun ortadan kaldırılması, sürdürülebilir kalkınma ve çevrenin korunması arasındaki yakın bağlantının resmi düzeyde kabul görmesi, ve çevre konusunda kadınların geleneksel olarak sahip oldukları bilgilerin bir çok çevre koruma ve geliştirme projesine entegre edilmesine rağmen, kadınların karşılaştıkları

çevresel riskler, konusunda hala belli bir bilinç düzeyine ulaşılabilmiş değildir. Çevre konusundaki kararlara kadınlar hala tam ve eşit bir şekilde katılamamaktadır, çevre sorunlarının kadın ve erkek üzerindeki farklı etkilerini saptayacak sınırlı sayıda araştırma vardır ve çevre politikaları hala toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden uzak hazırlanmaktadır.

KIZ ÇOCUKLARI

Toplumsal cinsiyet duyarlı okul ortamının yaratılmasında bir ölçüye kadar başarılı çalışmalar yapılmıştır. Altyapının güçlendirilmesi, okullaşma oranlarının artışı ve eğitim sisteminde kalma sürelerinin uzaması, ergen hamileliği ve ergen yaşta anne olanlara destek hizmetlerinin sağlanması, yaygın eğitim olanaklarının artırılması kız çocuklarının eğitimi alanındaki temel kazanımlardan bazılarıdır. Kız çocuklarının genel sağlığına ve cinsel ve üreme sağlığına daha çok önem verilmeye başlanmıştır. Son yıllarda, kız çocuklarının cinsel hakları ve üreme hakları daha çok ülke tarafından tanınmaya başlamıştır. Kız çocuklarının sünneti ile kadın ve kız çocuk ticaretinin yasaklanmasına doğru bir yönelim vardır. Bu konudaki son gelişme, silahlı çatışmalar katılan çocuklar, çocuk satışı,çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisi konularındaki Çocuk Hakları Sözleşmesine ek Protokollerin kabulüdür.

Yoksulluk ve kalıp değer yargıları nedeniyle kız çocuklarının daha özensiz beslenmesi, sağlık hizmetlerine ulaşamamaları, onlara ağır ev sorumlukları verilmesi, okula göndermede tercihin erkek çocuklar lehine kullanılması gibi nedenler kız çocuklarının, bağımsız kendine yeterli bireyler olarak yetişmelerini engellemektedir. Kız çocuklarının eğitimine, sağlığına yeterli kaynağın ayrılamaması da bir diğer sorun alanıdır. Yine, yoksulluk, aileden destek görememek, cinsel istismara ve şiddete maruz kalmak, kız çocuklarının çoğu kez istenmeyen hamileliği, HIV/AIDS'e gibi bulaşıcı hastalıklarla sonuçlanmaktadır. Kız çocuklarının cinsel sağlık ve üreme sağlığı konusunda bilgilendirilmelerinde hala büyük eksiklikler vardır. Ayrıca, kız çocuklarının ticaretinin artmaya devam etmesi tespit edilen sorunlardandır.

2.2.2.SONUÇBELGESİNİNÜÇÜNCÜ BÖLÜMÜ

Bu bölümde son beş yılda dünyada meydana gelen değişiklerin kadın yaşamı üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Sözü edilen bölümde ana hatları ile,

Küreselleşmenin kadınlar için yeni iş ve bilgi kaynaklarına erişimde kolaylık gibi olanaklar sağlaması yanında yeni sorunlar yarattığı; serbest ticaret, mali fonların akışkanlığının artması ve özelleştirme politikalarının benimsenmesinin kamu harcamalarında kısıtlamalara neden olduğu, bunların da kadınların hayatını olumsuz yönde etkilediği ve gelir eşitsizliklerini artırdığı; küreselleşmenin bir sonucu olan kayıt dışı ekonominin kadınların az ücretle ve sosyal güvenceden yoksunişlerde yığılmalarına neden olduğu,

Uluslararası bağımlılığın artması ile dışsal faktörlerden, örneğin yaşanan mali krizlerden tüm ülkelerin ekonomik istikrarının ve kalkınma beklentilerinin etkilendiği, dolayısıyla kadınların yüklerinin son derece arttığı, bu durumun ayrıca sosyal güvenlik ve diğer sosyal refah harcamalarının devletlerden hanehalklarına kaymasına neden olduğu, öte yandan anılan

durumun mevcut kaynakların etkin ve verimli kullanılması yönünde yaratıcılığı da geliştirdiği,

Küreselleşme ve yapısal uyum politikalarının yoksulluğun kadınlaşması olgusunu beraberinde getirdiği,

Artan dış borç yükünün insan merkezli kalkınmanın başarılması ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmaları sekteye uğrattığı,

Ekonomileri geçiş sürecinde olan ülkelerde kadın işsizliğinin arttığı,

Küreselleşmenin bilgi temelli toplumların yapılanmasını hızlandırdığı, bilgi toplumunda yer alabilen kadınlar için yeni olanaklar yarattığı, ancak bir çok kadının bilgiye ve yeni teknolojilere erişiminde sorunların olduğu,

Küreselleşme sonucunda işgücünün dolaşımının değiştiği ve bunun kadınların ve kız çocuklarının ekonomik istismara açık hale getirdiği, eğlence sektöründe kadın ve kız çocuklarının cinsel istismarını arttırdığı,

Sivil toplum örgütlerinin güçlendiği ve söz konusu örgütlerin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında oynadıkları rolün öneminin kavrandığı,

Kadınların yaşam sürelerindeki artış nedeniyle dul kadınların sayısının arttığı ve onların ihtiyaçlarına cevap verecek mekanizmaların henüz kurulamadığı,

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde HIV/AIDS'in hızla yayılmasının kadınların hayatını mahvettiği,

Kadınlar arasında madde bağımlılığının arttığı, tütün kullanımında önemli artışlar gözlendiği,

Doğal felaketlerden kadınların ve çocukların daha da olumsuz etkilendiği ve bunları gidermek için duyarlı programların geliştirilmesi gerektiği,

Kadın emeğinin ekonomik açıdan görünür hale getirilmesi gerektiği

tespitleri yapılmıştır. 2.2.3. SONUÇ BELGESİNİN DÖRDÜNCÜ BÖLÜMÜ

Sonuç Belgesinin son bölümünde, yukarıdaki bölümlerde yapılan saptamalar doğrultusunda ulusal, uluslararası ve ulusal ve uluslar arası düzeyde yapılacak eylem ve girişimler sıralanmaktadır. Bu bölümde hemen hemen tüm konulara ve sorun alanlarına değinilmiştir.

Sonuç Belgesinin Dördüncü bölümünün ilk kısmı şemsiye paragraflardan (42-55) oluşmaktadır. Bu paragraflarda özetle;

Hükümetlerin geleceğe yönelik eylem ve girişimler konusundaki taahhütleri,

Pekin Eylem Platformunu tam ve hızlı bir şekilde hayata geçirmek için, tüm insan haklarının– kalkınma, medeni, kültürel, ekonomik, siyasi ve sosyal haklar dahil- tam olarak tanınması, korunması ve geliştirilmesinin gereği, bunun toplumsal cinsiyet eşitliği, kalkınma ve barış hedeflerine ulaşmada temel unsur olması, ve bu hakların evrensel bölünemez bir bütün olarak anlaşılması,

Pekin Eylem Platformunu tam olarak ve hızlı bir şekilde hayata geçirmek için hükümetler tarafından gösterilen çabalara, BM kuruluşları, ulusal, uluslararası kurum ve kuruluşlar –sivil toplum örgütleri dahil- tarafından destek verilmesi ve uygun durumlarda sözü edilen kuruluşlar tarafından tamamlayıcı programlar hazırlanması için çağrıda bulunulması,

Hükümetler ve hükümetlerarası kuruluşlar tarafından, sivil toplum örgütlerinin Pekin Eylem Platformunun tam olarak ve hızlı bir şekilde hayata geçirilmesindeki katkıları ve tamamlayıcı rollerinin tanınması ve bunlar arasında işbirliğinin güçlendirilmesi,

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin tüm tarafların ilişkilerini yeniden gözden geçirmesi ve kurgulamasına bağlı olduğu, bunun da ancak kadının eşitlik temelinde sosyal hayatın tüm alanlarında yer alması ile mümkün olabileceği,

Kadınların ve erkeklerin, kız çocuklarının ve erkek çocuklarının eşit haklar, sorumluklar, fırsat ve olanaklarla donatılması gereği,

Ortak kalkınma gündeminin kurucu unsurunun toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının güçlenmesi olmasının gerekliliği,

Kadınların ve kız çocuklarının eğitim hakkını ve mümkün olan en üst seviyede fiziksel ve zihinsel sağlık standartlarına ulaşabilmelerini garanti altına almak için eğitime, sağlık ve sosyal hizmetlere eşit erişimi sağlayacak çabaların artırılması gereği,

Çevrenin korunmasında temel gıdaların üreticisi ve doğal kaynakların kullanıcısı olarak kadının geleneksel bilgi birikiminin tanınması ve önceliklerine yer verilmesi,

Medeniyetler arasında ve içinde farklılıklara ve diyaloglara saygı temelini güçlendirecek önlemlerin alınması,

Tüm düzeylerde siyasi iradenin tecellisi ve kararlılığın, eylem yönelimli politikalara toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısını yerleştirmek bakımından ön koşul olması,

Toplumsal cinsiyet eşitliği, kalkınma ve barış hedeflerine ulaşmanın önündeki en önemli engelin -dayak ve diğer ev içi şiddet türleri,cinsel istismar, cinsel kölelik, kadın ve çocuk ticareti, zorla fahişelik yaptırma, cinsel taciz; ırkçılık, ırk ayrımcılığı, etnik temizlik, silahlı çatışmalar, işgal,dini ve din karşıtı aşırılıklar ve terörizm gibi kültürel önyargılardan kaynaklanan şiddet türleri dahil olmak üzere-kadınlara karşı şiddet olduğu,

Kadının ailedeki rolünün önemi, farklı sistemlerde farklı aile yapılarının olabileceği, bu ailelerin üyelerinin hak, ödev ve sorumluklarına saygı duyulması gereği,

Ulusal mekanizmaların kurulabilmesi ve var olanların güçlendirilebilmesi için siyasi iradenin, insan ve mali kaynakların var olması gereği,

Kadının kapasitesini tam olarak gerçekleştirmesini sağlayacak destek programların geleneksel eşitlik politikaları unsurları yanında, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifini ana alanlara yerleştirmeye yönelik unsurları da barındıracak şekilde tasarımı,

Özürlü kadın ve kız çocuklarının ihtiyaçlarına cevap verecek çözümlerin aranması gereği,

Toplumsal cinsiyet ayırımlı verilerin toplanması, araştırmaların sayısının artırılması,

Toplumsal cinsiyet eşitliği, kalkınma ve barış hedeflerine ulaşmak amacıyla eşitlik alanına yeterli beşeri ve mali kaynak ayrılması, bütçelerin tasarımı, uygulaması ve denetiminde bu konuya özel önem ve öncelik verilmesi,

Yoksulluğun kadın üzerinde artarak devam eden olumsuz etkilerini gidermek amacıyla bütünlüklü makro-ekonomik ve sosyal programların hazırlanması için var olan programların toplumsal cinsiyet bakış açısı ile gözden geçirilmesi, yeni programların tasarımına toplumsal cinsiyet bakış açısının yerleştirilmesi, gibi hususlar yer almaktadır.

Geleceğe yönelik eylem ve girişimler yukarıda belirtilen kavram, tespit ve değerlendirmeler uyarınca tasarımlanmıştır. Bunları tek, tek özetlemek mümkün olamayacağından aşağıda sadece Pekin Eylem Platformunun ilerisinde olan düzenlemelerden ve Türkiye tarafından teklif edilip kabul edilerek Sonuç Belgesinde yer alan önerilerden bahsedilecektir.

3.SONUÇ BELGESİNDE PEKİN EYLEM PLATFORMUNUN İLERİSİNDE BULUNAN DÜZENLEMELER8

3.1.ŞİDDET

Erken ve zorla evlendirme ile namus cinayetleri, başlık parasının ödeyememekten kaynaklanan şiddet ve evlilik içi tecavüzün kadınlara karşı şiddet kapsamında yer alması ve bunları ortadan kaldıracak kapsamlı önlemler paketinin belgede yer alması.(103 c, 103d,130a)

3.2. SİYASİ KATILIM VE GÜÇLENME

Kota uygulamaları ve diğer araçlarla olumlu ayrımcılık politikalarının tasarımı, geliştirilmesi ve gerçekleştirilmesine yönelik irade beyanın belgede yer alması. (Paragraf 117 a bis)

3.3. SAĞLIK

Ana ölümlerinin sağlık sektörünü öncelikleri arasına konulması, erkeklerin güvenli cinsellik yaşayabilmelerine yönelik eğitim programlarının gerekliliği, sıtma ve benzeri hastalıkların toplumsal cinsiyet boyutunun tanınması, kadının sağlık hizmetine ulaşımı üzerindeki etkileri

de ölçebilecek bir sağlık reformu gereği gibi hususların sonuç belgesinde yer alması. (Paragraf 107a, 107 a bis, 107g quarter, 115d)

3.4. KÜRESELLEŞME

Küreselleşmenin kadın üzerindeki olumsuz etkilerinin tanınması ve sosyal güvenlik sistemine kadının eşit girişinin sağlanmasına yönelik önlemlerin sonuç belgesinde yer alması ve kadınların makro-ekonomik karar mekanizmalarında yer almasının öngörülmesi.(Paragraf 110a, 118k,125g)

3.5.EKONOMİ

Miras edinme hakkı, mülkiyet hakkı, sağlıklı ve güvenli konut sistemine tam ve eşit erişimi, toplumsal cinsiyet duyarlı bütçeleme, istihdam alanında İLO Sözleşmelerini imzalanıp hayata geçirilmesine yönelik önlemlerin sonuç belgesinde yer alması (30,102k,109a,135d, 127b)

3.6.İNSAN HAKLARI

İhtiyari Protokol'un imzalanıp onaylanmasına yönelik tavsiyelerin, sığınmacılara yönelik tutumlarda cinsiyet bazında ayrımcılık yapılmaması ve kadın ve çocuk sığınmacıların özel ihtiyaçlarına cevap verecek programların geliştirilmesi gereği, göçmen kadınlar ve erkekler arasında ayrım yapmama prensibi, yerli kadınların özel ihtiyaçları olabileceğinin tanınması gibi hususların sonuç belgesinde yer alması (paragraf 102g, 102l,103e ve g,128h,132b)

4. ÖZEL OTURUM HAZIRLIK ÇALIŞMALARI VE ÖZEL OTURUMA TÜRKİYE'NİN KATILIMI

Türkiye Özel Oturum hazırlık çalışmalarının tüm aşamalarında aktif bir biçimde yer almış, Özel Oturuma da geniş bir heyetle katılarak, toplumsal cinsiyet eşitliği, kalkınma ve barış konularındaki görüşlerini ve tezlerini başarılı bir şekilde sunmuş ve savunmuştur.

Bilindiği üzere, Özel Oturum hazırlık çalışmaları 1998 yılına dek uzanmaktadır. 1998 yılı sonlarında, tüm ülkelerden Sonuç Belgesine temel teşkil edecek görüşlerini Birleşmiş Milletler Kadının İlerlemesi Bölümü tarafından hazırlanan soru formu formatına uygun olarak hazırlayıp göndermeleri istenmiş ve Mayıs 1999'a kadar ülkelere süre verilmiştir. Türkiye bu kapsamda soru formuna yanıtını Mayıs 1999'da BM Kadının İlerlemesi Bölümüne göndermiş, BM ilgilerinden alınan bilgiye göre gönderilen metin örnek metin olarak seçilmiştir.

Türkiye, yine Özel Oturum hazırlıkları kapsamında BM Kadının Statüsü Komisyonu 43. Dönem çalışmalarına Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdür Vekili Şenay Eser, Bakan Danışmanı Dr. Selma Acuner, Genel Müdür Yardımcısı Vekili Nevin Şenol, Prof. Dr. Ayşe Akın'dan oluşan bir heyetle katılmış, bu çalışmaların Özel Oturum hazırlıklarına ayrılan üçüncü haftasında da görüşmelere aktif bir şekilde yer almış, 1995 yılından sonra kurulan NGO ların (Sivil Toplum Örgütleri) Özel Oturuma katılabilmesinin teminini ısrarla talep etmiştir. O tarihte kabul görmeyen bu önerimiz daha sonra kabul görmüş ve bilindiği üzere, örnek teşkil etmemek kaydıyla, Pekin Konferansı sonrasında kurulan tüm NGOlara Özel oturuma katılabilme olanağı verilmiştir.

19-21 Ocak tarihleri arasında Sonuç Belgesine bölgesel girdi sağlamayı amaçlayan BM Avrupa Ekonomik Komisyonu Bölgesel Hazırlık toplantısına Türkiye'den geniş bir heyet katılmıştır. Resmi heyette yer alanların listesi ve toplantıya NGO olarak katılan kuruluşların listesi EK III'de verilmektedir9. Bunun yanısıra NGO'ların aktif katılımın sağlamak üzere 7 NGO temsilcisine mali destek sağlanmıştır.

Şubat 2000 tarihinde BM Kadının Statüsü Komisyonu tüm üye ülkelere Sonuç Belgesinin ilk taslağını göndermiş ve görüş ve önerilerin talep etmiştir. Bu çerçevede hazırlanan öneriler BM ilgili birimine gönderilmiştir. (EK IV)

Son iki haftasının Özel Oturumun hazırlıklarına ayıran BM Kadının Statüsü Komisyonunun 44. Dönem toplantılarına da Türkiye Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdür Vekili Şenay Eser, Genel Müdür Yardımcısı Vekili Nevin Şenol, Dr. Pınar İlkkaracan, Dr. Nalan Hodoğlugil katılmıştır. Toplantı süresinde Türkiye daha önce gönderdiği ve bir bölümü metne alınan önerilerini ve Sonuç Belgesinin DAW tarafından yeniden yazılan 4. bölümüne ilişkin önerilerini orada hazırlayıp sunmuş ve savunmuştur (EK V).

Daha sonra hazırlık çalışmalarının 811 Mayıs 2000 tarihleri arasındaki bölümüne Genel Müdür Yardımcısı Vekili Nevin Şenol katılmış çalışma takviminin dağınıklığı nedeniyle- ki bu bir çok ülkenin şiddetli karşı çıkışlarına neden olmuştur- hazırlık çalışmalarının geri kalan bölümleri BM Nezdindeki Daimim Temsilciliğimiz Müsteşarlarında Levent Bilman tarafından takip edilmiştir. 5-9 Haziran tarihleri arasında gerçekleştirilen Özel Oturuma ise daha geniş bir heyetle katılınmış olup söz konusu Heyet listesi ekte sunulmaktadır (EKII).Bilindiği gibi resmi heyette NGO'ların kendi aralarından seçtikleri 4 temsilci de bulunmaktaydı. Ayrıca, yine üniversite kadın araştırmaları merkezlerinin ve NGO'ların katılımını desteklemek amacıyla, Ankara Üniversitesi Kadın Araştırmaları ve Uygulama Merkezi, Mor Çatı, KA-DER, Anakültür, Marmara Grubu, Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği ve İstanbul Soroptimistler, Kadın dayanışma Vakfı, Uçan Süpürge Kongre, Turizm ve Org. Ltd.Şirk. temsilcilerinin toplantıya katılımları için mali destek sağlanmıştır. (Özel Oturuma bu kapsamda katılan temsilcilerin listesi de ekte verilmektedir. (EK VI).

4.1. TÜRKİYE TARAFINDAN TEKLİF EDİLİP KABUL EDİLEREK SONUÇ BELGESİNDE YER ALAN ÖNERİLER

Türkiye, Özel Oturum hazırlıkları süresince ve Özel Oturum sırasında kendi tezlerini savunmuştur. Türkiye'nin belgeye ilişkin önerilerini ve katkıları hazırlar ve savunurken temel aldığı kriterler, belgenin Pekin Eylem Platformunun gerisinde bir metin olmamasını sağlamak ve mümkün olduğu ölçüde belgeyi Pekin Eylem Platformunun ilerisine taşımak olmuştur. Bu konuda başarılı olunduğunun göstergesi, NGOlar tarafından hazırlanan (lütfen 4. Bölüme bakınız) Pekin'in ilerisindeki düzenlemelere ilişkin listede yer alan konulardan en az üçünün Türkiye'nin önerisi olmasıdır. Türkiye tüm çalışmalarda ulusal ve uluslararası düzlemde sivil toplum örgütlerinin katkı ve katılımlarına açık bir tutum sergilemiş ve son olarak da NGOların kendi aralarından seçtikleri dört temsilcinin Resmi Heyette yer almaları ve Türkiye adına görüşmelerde başarılı ve aktif bir tutum sergilemeleri ile devlet sivil toplum işbirliğinin güzel bir örneğini sergilemiştir.

4.2. SONUÇ BELGESİNDE YER ALAN ÖNERİLERİMİZ (Temel konular itibariyle)10

Toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirmek üzere kısa ve uzun vadeli, zaman sınırlı hedeflerin konulması (Paragraf 54,100a,126b)

Siyasi iradenin tam olarak gerçekleştirilebilmesinin sağlanması, toplumsal cinsiyet eşitliği konularına yeterli insangücü ve mali kaynağın tahsisi

(Paragraf 6, 7,19,23,49,101d, 102k,109b,107g,127h) Ulusal mekanizmalardaki sorunların çözümüne ilişkin önlemlerin alınması, bu mekanizmalar yeterli ödenek ve insan kaynağı tahsisi, ulusal mekanizmaların toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesinde katalizor rolü, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda kurumsal kapasitenin oluşturulması (Paragraf 52,55,112b,112c,120a),

Kadın erkek eşitliği bakış açısının tüm ana plan, program ve politikalar yerleştirilmesi (Paragraf 3, 102l,109aa,109a,112c, 121f),

Kadınların karar alma mekanizmalarında eşit bir şekilde yer alamamasının önündeki engellerin kaldırılması, devletin sorumlu olması (accountability) kadınların mikro ve makro-ekonomik kararlara tam ve eşit katılımı ve bu politikaların toplumsal cinsiyet bakış açısı ile tasarımı gözden geçirilmesi (Paragraf 17,49, 55 bis, 109, 109aa,121f,127h)

Kota uygulamaları ve diğer araçlarla olumlu ayrımcılık politikalarının geliştirilmesi ve gerçekleştirilmesi girişimleri (Paragraf 16,17,100a, 117a bis),

Kadınların tam ve eşit olarak kaynaklara erişimi ve kaynakları kontrol edebilmeleri için gerekli önlemlerin alınması (Paragraf:5, 14,15,109b,110a bis)

Kadının sosyal rolleri sonucunda yarattığı ücretsiz emeğinin ücretlendirilmesi konusunda gerekli önlemlerin alınması (Paragraf 14,15,100e,118b bis),

Kayıt dışı ekonomide ve tarımda çalışan kadınların iş koşullarının düzeltilmesi ve sosyal güvenceye kavuşturulması, yoksulluğun önlenmesi yönünde gerekli önlemlerin alınması (Paragraf 4,46, 55 bis),

Kadın eğitimi ve yetişkin kadın eğitimi (yasal okur yazarlık dahil) (Paragraf 9,100e, 114a, 118c, 128i),

Erken ve zorla evlendirme ile namus cinayetlerinin kadına karşı şiddet kapsamında yer alması (Paragraf 10,11,130a),

Evlilik içi tecavüzün kadınlara yönelik şiddet türleri arasında yer alması, kadınlara karşı şiddetin önlenmesi konusuna yeterli kaynak ayrılmaması, kadınlara karşı şiddeti engellemek amacıyla eğitim programları dahil gerekli önlemlerin alınması, şiddet uygulayanların yasal kovuşturmaya uğramasına yönelik koruyucu önlemlerin geliştirilmesi, kadına yönelik şiddet konusunda eğitim (Paragraf 10, 11,51, 103a,103d,130e,130g)

Kapsamlı bir sağlık reformu, sağlık sisteminin tedavi bakımla sınırlandırılmaksızın koruyucu hizmetleri de kapsaması, sağlık çalışanlarının eğitimi istenmeyen gebeliklerin uygun şartlarda sağlıklı koşullarda sonlandırılması (kürtaj) ve sağlıksız kürtajın önlenmesine dair gerekli önlemlerin alınması, (Paragraf 46bis, 103h,107g, 107gbis,107 g ter, 107g quarter,107i, 115a,115d,

Sivil Toplum Örgütlerinin (gönüllü kadın kuruluşlarının) kadının insan haklarının tanınması korunması ve geliştirilmesi ve diğer alanlarındaki önemli rolleri ve bunların sayısal ve mali açıdan güçlendirilmeleri gereği (Paragraf 20,43 bis,120b),

Bazı zararlı gelenek ve göreneklerin toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirme doğrultusunda yapılan çalışmalarda olumsuz bir unsur olması nedeniyle etkinliğinin kırılması, (Paragraf:5,7, 103d,128e)